

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування Оркестрова майстерність Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	3–4	
Семестр	5–8	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	240 годин / 8 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Жданийко Андрій Миколайович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Професор кафедри історії української та зарубіжної музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Zhdanko_2022.pdf andrii.zhdanko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Анфілова Світлана Геннадіївна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри історії української та зарубіжної музики
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Avfilova_2022.pdf svitlana.anfilova@num.kh.ua
Анотація	«Історія світової музичної культури» є фундаментальною та засадничою дисципліною і спрямована на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про музичну культуру світу та художньо-історичних закономірностей її еволюції; усвідомлення ними музичного мистецтва як феномену національної та загальнолюдської художньої культури. Отримані знання та навички є базою для подальшої професійної діяльності.	

Мета дисципліни	Вивчення загальних закономірностей історичного розвитку світового музичного мистецтва на основі узагальнення конкретизації специфіки індивідуально-композиторських жанрово-стильових художніх концепцій.
Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <p>ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, у розвитку суспільства, техніки й технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p> <p>СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації</p>

	<p>художнього образу.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві, композиторській творчості та музичній педагогіці.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><i>3 курс (5 семестр)</i></p> <p><i>Музична культура давніх цивілізацій.</i></p> <p><i>Тема 1.</i> Історія музики як наука. Історизм як метод наукового пізнання розвитку мистецтва.</p> <p><i>Тема 2.</i> Художньо-музична культура найдавнішого світу як антропогенний феномен, її сенс і функції. Прояви художнього мислення у міфологічних культурах.</p> <p><i>Тема 3.</i> Музична культура античного світу. Особливості художнього мислення епохи античного універсалізму.</p> <p><i>Тема 4.</i> Музичне мистецтво Середньовіччя. Етапи розвитку середньовічного багатоголосся.</p> <p><i>Тема 5.</i> Естетика лицарства і музично-поетичне мистецтво трубадурів і труверів та мейстерзінгерів.</p> <p><i>Тема 6.</i> Художні відкриття музичного Ренесансу і проблема наслідування.</p> <p><i>Тема 7.</i> Поліфонічне мислення Відродження. Процес формування ренесансних музичних шкіл, риси взаємодії між ними. Меса.</p> <p><i>Тема 8.</i> Процеси секуляризації в музичному мистецтві Ренесансу. Мадригал.</p> <p><i>Музичне мистецтво XVII – першої половини XVIII ст.</i></p> <p><i>Тема 9.</i> Діалектичний розвиток стилістичних формацій барокко та класицизму і його прояв у західно європейському музичному мистецтві.</p> <p><i>Тема 10.</i> Становлення жанру опери. Оперні школи XVII ст.: специфіка, жанрові концепції, взаємодії.</p> <p><i>Тема 11.</i> Музичний театр Франції. Лірична трагедія.</p> <p><i>Тема 12.</i> Розвиток інструментальної музики XVII – першої половини XVIII ст. Музика для струнних в Італії.</p> <p><i>Тема 13.</i> Розвиток органного мистецтва в XVII – XVIII ст.</p> <p><i>Тема 14.</i> Розвиток клавірного мистецтва. Школи французьких клавесиністів та англійських верджиналістів.</p> <p><i>3 курс (6 семестр)</i></p> <p><i>Тема 1.</i> Музична культура доби Просвітництва до Віденського класицизму Прояви барокко та класицизму в творчості Г. Ф. Генделя та Й. С. Баха.</p> <p><i>Тема 2.</i> “Чутливий стиль”. Мангеймська школа.</p> <p><i>Музична культура Класицизму</i></p> <p><i>Тема 3.</i> Стилістичні риси музичного класицизму. Віденська музична класична школа.</p> <p><i>Тема 4.</i> Оперна реформа К. В. Глюка</p> <p><i>Тема 5.</i> Оперна творчість В. А. Моцарта.</p> <p><i>Тема 6.</i> Еволюція жанру симфонії в творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта,</p>

Л. Бетховена.

Музичний романтизм як феномен європейської культури.

Тема 7. Романтизм у історичному просторі музичного мистецтва. Історична типологія музичного романтизму. Стильова та жанрова системи музичного романтизму.

Тема 8. Музичний романтизм 1810-х рр.. Стан жанрово-стильової системи. Німецька романтична опера. Оперний театр К. М. Вебера.

Тема 9. Романтична симфонія. Пісенний симфонізм Стилістичні ознаки творчості Ф. Шуберта.

Музичний романтизм у порі розквіту (1830-1850 рр.).

Тема 10. «Відкриття» програмного симфонізму. Симфонії Г. Берліоза та Ф. Мендельсона. Г. Берліоз - засновник французької романтичної симфонії.

Тема 11. Нові тенденції розвитку музичного романтизму у 1840 рр. Узагальнення досягнень романтичної симфонії в творах Р. Шумана.

Тема 12. Основні етапи еволюції італійської опери в XIX столітті Творчість Дж. Россіні та перспективи оперної еволюції. В. Белліні та Г. Доніцетті.

Тема 13. Інструментальна мініатюра у творчості композиторів-романтиків. Цикли фортепіанних мініатюр Р. Шумана, Ф. Шопена, Ф. Ліста.

Тема 14. Сольний концерт першої половини XIX ст.. Виникнення двох типів концерту: віртуозного та симфонізованого. Розмаїття композиційних рішень.

4 курс (7 семестр)

Музична культура зарубіжних країн у другій половині XIX століття.

Тема 1. Панорама художніх подій другої половини XIX століття та логіка музично-історичного процесу.

Тема 2. Жанр симфонічної поеми у творчості композиторів-романтиків. Концертна увертюра. Серенада. Симфонічні жанри в творчості Ф. Ліста.

Тема 3. Основні тенденції розвитку французької опери XIX століття

Тема 4. Р. Вагнер та музична культура XIX ст. Музичний театр Р. Вагнера.

Тема 5. Оперна драматургія Дж. Верді. Пізні опери на шекспірівські сюжети.

Тема 6. Італійський оперний «веризм» та творчість Дж. Пуччіні. Паростки відродження національної оперної традиції.

Тема 7. Музично-стильові концепції Й. Брамса та А. Брукнера.

Кінець XIX - перші десятиріччя XX століття як перехідний період в історії музичного мистецтва.

Тема 8. Сутність перехідного періоду в контексті класико-романтичної епохи та художньої культури новітнього часу.

Тема 9. Формування словацької та чеської оперних та симфонічних шкіл в творчості Б. Сметани й А. Дворжака.

Тема 10. Розквіт французької музики. Композиторські школи. Французьке національне «оновлення» та симфонічні твори К. Сен-Санса і С. Франка.

Тема 11. Музичний імпресіонізм. Ідейно-філософська концепція та стилістичні ознаки Стильові риси творчості К. Дебюссі та М. Равеля.

Тема 12. Символістський оперний театр. «Пеллеас і Мелізанда» К. Дебюссі., «Саломея» і «Електра» Р. Штрауса.

Тема 13. Формування національних симфонічних шкіл слов'янських країн, Фінляндії та Норвегії. Творчість Е. Гріга, Я. Себеліуса.

Тема 14. Австрійська культура перехідного періоду. Симфонія та симфонічна поема в творчості Г. Малера та Р. Штрауса.

4 курс (8 семестр)

Загальна проблематика музично-історичного процесу у XX ст.

Тема 1. Музична хронологія XX сторіччя .

	<p><i>Тема 2.</i> Французька музична культура. Музично-історичний процес між двома світовими війнами. П. Булез та діяльність IRCAM</p> <p><i>Тема 3.</i> Музична культура Австрії. Нововіденська школа. Неоромантичні спрямування.</p> <p><i>Тема 4.</i> Музична культура Німеччини. Провідні напрямки та течії.</p> <p><i>Тема 5.</i> Музика Італії. Від експериментів футуристів до музичного авангарда Л. Ноно.</p> <p><i>Тема 6.</i> Іспанська музична культура. Представники руху музичного Відродження.</p> <p><i>Тема 7.</i> Музична культура Англії. Тенденції розвитку, жанри, персоналії.</p> <p><i>Тема 8.</i> Польська композиторська школа ХХ століття. К. Шимановський. К. Пендерецький та В. Лютославський.</p> <p><i>Тема 9.</i> Угорська музика ХХ століття. Б. Барток, Д. Лігеті.</p> <p>Змістовий модуль 6. Музика США та країн Латинської Америки.</p> <p><i>Тема 10.</i> Авангардні творчі пошуки композиторів США.</p> <p><i>Тема 11.</i> Музика Латинської Америки як складова світового процесу. А. Хінастера, Е. Віла-Лобос, К. Саніторо.</p> <p><i>Тема 12.</i> Провідні тенденції у музичному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття.</p>
Види занять	Лекційні, семінарські, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою, відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти .
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, письмові роботи, індивідуальні презентації, робота на практичному занятті.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): залік – 5, 6, 7, 8 семестри (тестування та складання реферату/есе).</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p> <p>На першому занятті викладач доводить до відома здобувачів зміст робочої програми навчальної дисципліни із обов'язковою презентацією розподілу нараховуваних балів за темами, видами робіт за темами, кількістю балів та критерії оцінювання за кожним видом роботи.</p>
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Viber, Messenger, Zoom, Moodle, листування через e-mail, посилання на google-диск тощо). На першому занятті з дисципліни викладач доєднує здобувачів до груп / обмінюється e-mail / надає посилання на google-диск тощо. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.

	<p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p><i>3 курс</i></p> <p>Жаркова, В. Б. (2022). <i>Історія західної музики: Ното Musicus від античності до бароко</i>. Навчальний посібник. Розділи 1–5. Київ. ArtHuss.</p> <p>Жаркова, В. Б. (2022). <i>Історія західної музики: Ното Musicus від античності до бароко</i>. Навчальний посібник. Розділи 6–8. Київ. ArtHuss.</p> <p>Рощенко, О. Г. (2006). <i>Діалектика міфологеми і нова Міфологія музичного романтизму</i>. [Автореф. дис. д-ра мистецтвознавства, НМАУ].</p> <p>Taruskin R. (2005). <i>Oxford History of Western Music</i>. In 6 Vols. Oxford University Press.</p> <p><i>4 курс</i></p> <p>Анфілова, С. Г. (2024). «Пісні мандрівника» Р. Воана-Вільямса: англійський наголос у романтичній темі. <i>Аспекти історичного музикознавства</i>. Вип. XXXIV. 81–103.</p> <p>Берегова, О. (2020). <i>Діалог культур: образ Іншого в музичному універсумі</i>. Інститут культурології НАМУ.</p> <p>Драч, І. С. (2010). <i>Художня індивідуальність композитора</i>. Харків.</p> <p>Мироненко-Міхейшина, О. (2019). Зміст явища акценту в сучасній музиці (на матеріалі творів Вітольда Лютославського). <i>Київське музикознавство: Теоретичні проблеми мистецтвознавства у дзеркалі культурології</i>, 59, 14–31.</p> <p>Сердюк, О. (2013). «Король Рогер» К. Шимановського в лабіринтах шукань музичного театру рубежу ХХ—ХХІ століть. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти</i>, 38, 89–100.</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Історія світової музичної культури», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 26 серпня 2024 р., протокол №1.